

Remissvar rörande Förutsättningar för ett tidigare avslut av elcertifikatssystemet

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 500 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Sammanfattning

Energiföretagen anser att elcertifikatssystemet bör avslutas i förtid eftersom administrativa kostnader överstiger intäkter från systemet och tillstyrker i stort Energimyndighetens förslag i den remitterade rapporten. Det innebär att kostnaden för slutkunden blir mindre om systemet avslutas i förtid. Ytterligare ett skäl att avsluta systemet i förtid är att riskerna för aktörerna kan förväntas öka med minskad likviditet som följd av det marginella ekonomiska värdet på elcertifikaten och att antalet anläggningar och aktörer i systemet successivt sjunker. I tillägg till det kan också nämnas att risken att oseriösa elhandlare lägger på ett orimligt påslag för elcertifikatskostnaden på elhandelsfakturan försvinner.

Detaljerade synpunkter

Det finns tungt vägande skäl för ett tidigarelagt avslut

Energiföretagen har efterfrågat en utredning om ett tidigarelagt avslut av elcertifikatssystemet och välkomnar därför Energimyndighetens utredning och förslag. Vi konstaterar att de uppsatta målen inom elcertifikatssystemet nåtts i förtid redan 2021 och anser att det nu är angeläget att ett tidigarelagt avslut genomförs. Vi anser att Energimyndighetens utredning ger ett väl underbyggt underlag för att förorda ett tidigarelagt avslut av elcertifikatssystemet.

Energiföretagen anser att elcertifikatssystemet bör avslutas i förtid. Skälen är att:

1. De administrativa kostnader för branschen och Energimyndigheten överstiger intäkterna från systemet vilket förorsakar högre kostnader för slutkunden. Med stor sannolikhet blir dessutom på att framtida administrativa kostnader blir högre än intäkterna från systemet. Överskottet på elcertifikat är mycket stort och det är därför troligt att priset varaktigt kommer att spegla administrativa kostnader. Med andra ord är det samhällsekonomiska värdet blir negativt. Därför är det samhällsekonomiskt rimligt att avsluta systemet i förtid.
2. Energiföretagen har tidigare påtalat att risken för oväntade händelser som medför negativa konsekvenser i ett stängt system, exempelvis marknadsmanipulation vid minskad likviditet. Dessa risker kvarstår trots

stort överskott av elcertifikat och kan leda till behov av ytterligare regelförändringar på kort varsel. Därför är det även ur ett riskperspektiv rimligt att avsluta systemet i förtid.

3. Även transparensen riskerar minska med successivt färre aktiva aktörer på elcertifikatmarknaden. Det finns också en risk att mäklare och marknadsplatser kan upphöra med sin verksamhet gällande elcertifikatshandel, då volymer och värden numera är så pass marginella. Detta riskerar i förlängningen att leda till en dåligt eller icke-fungerande elcertifikatsmarknad i slutskedet. Ju närmre slutåret 2035 desto större blir också riskerna med en allt sämre fungerande marknadsfunktion, vilket också är ett skäl att avsluta systemet i förtid så snart som möjligt.
4. Ett system som vare sig skapar nytta för varken producenter eller elkunder saknar legitimitet och kommer att ifrågasättas. Det är också administrativt krävande för alla berörda aktörer i branschen att fortsätta behöva bibehålla kunskap och kompetens om systemets regelverk och tillämpning. Det är inte rimligt att elkunder ska belastas med en administrativ avgift för att systemet ska kunna fortleva. Energiföretagen gör bedömningen att tilltron till trovärdigheten i statens satsningar inte kommer att påverkas av ett tidigarelagt avslut, så länge en rimlig kompensation utgår till producenterna.
5. Snarare är det ansvarsfullt att avsluta systemet och att staten därmed visar att man anpassar utformningen utifrån förändrade förutsättningar.
6. Det finns risk att oseriösa elhandlare lägger på orimligt höga påslag för elcertifikaten på elhandelsfakturan.

Sammantaget finns det tungt vägande skäl för ett tidigarelagt avslut och få argument emot.

2.5 Tidigaste möjliga tidpunkt för förändring av systemet

Energiföretagen delar rapportens bedömning att ett avslut av elcertifikatssystemet kan ske 2028 förutsatt att beslut tas under 2026. Energiföretagen förordar att systemet avslutas då eftersom den samhällsekonomiska besparingen avtar ju senare systemet avslutas. Emellertid är det viktigt med tillräcklig framförhållning. Tas beslut senare än 2026 bör även avslutet skjutas framåt. Därför är det av vikt att Regeringskansliet säkerställer en effektiv process inklusive omförhandling av avtal med Norge.

7.1.1. Juridisk möjlighet att avsluta systemet i förtid

Energiföretagen:

- Delar Energimyndighetens slutsats att ett tidigare avslut är juridiskt genomförbart
- Tillstyrker att en kompensation som faller inom minimis-förordningen bör betalas ut.

- Instämmer i bedömningen att handelsavtal på elcertifikatmarknaden generellt bör kunna avslutas utan tvist. Det är dock angeläget att ett tidigarelagt avslut av elcertifikatssystemet kommuniceras i god tid för att marknads aktörer ska kunna anpassa sina handelsavtal kring de nya förutsättningarna.

7.1.2 Ett tidigare avslut medför samhällsekonomiska besparingar

Energiföretagen delar bedömningen att det är samhällsekonomiskt gynnsamt med ett tidigarelagt avslut samt att tillit och förtroende för liknande framtida stödsystem inte bör skadas under förutsättning att kompensation utgår.

7.2 Lämpligast att avsluta systemet med möjlig kompensation

Energiföretagen:

- Instämmer i att finansiering av kompensation till producenter bör ske via statsbudgeten
- Anser att ett tidigarelagt avslut med möjlig kompensation är ändamålsenligt och förordas
- Tillstyrker att kompensation ska beräknas baserat på marknadspris och framtida tilldelning
- Vi förordar i första hand kompensationsmodell A som skulle omfatta 98 procent av den kvarvarande tilldelningen och vi bedömer ger mest rättvist utfall av de alternativa föreslagna kompensationsmodellerna. De alternativa kompensationsmodellerna B och C anser vi har nackdelar i och med att ett större antal elproducenter då skulle uteslutas från kompensation jämfört med alternativ A.
- Anser att valet av kompensationsmodell är underordnat det faktum att kompensation betalas ut. Det är viktigt att kompensation utgår för att behålla förtroende för framtida system som är tänkta att vara långsiktiga men sedan avskaffas.

7.3 Systemet kan även drivas vidare men det är förenat med vissa utmaningar och risker

Energiföretagen instämmer i rapportens slutsatser och förordar starkt att systemet avslutas i förtid.

Åsa Pettersson
Vd Energiföretagen Sverige